

ELŐFIZETÉS.
 HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 84 kor.
 Fél évre ... 42 kor.
 Egy negyed évre 21 kor.
 Egy hóra ... 7 kor.

Nyitási közlemények
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Köszef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, november 9.

Nyugalom!

Wilson üzenete, melyet Lansing államtitkár tolmácsolt a román kormány, képviselőnek s amely a mai lapok révén lett ismertté Magyarországon, kétségtelenül fájdalmas érzéseket váltott ki minden magyar lelkéből. Az arcokon ott ül az aggodalom Erdély sorsáért s elképzelni sem tudja egyetlen magyar sem, hogy ezt a gyönyörű földet lemezzék az anyaország testéről.

A hazai románság hogyan gondolkozik e kérdésben: azt elmondja őszintén és nyíltan e lapok hasábjain ma a hazai románság egyik vezetője: Goldis László. A wilsoni üzenetnek Goldis-féle magyarázata nem nyugtatja meg a lelkeket s elismerjük, hogy nehéz lenne azok megvalósulását fatalisztikus beletörődéssel szemlélni.

Ehhez járul, hogy Varjassy János dr., Arad és Aradmegye új főispánja úgy nyilatkozott ma, hogy — a megye közigazgatásának a románság kezébe kell kerülnie.

Néhány nap múlva talán már megkezdődik e program megvalósítása. A románság realizálni igyekszik politikai ideáit s mindazok kik a régi magyar történelmi ideológiában nőttek fel, most megdöbbenve fogják észrevenni, hogyan siklik át a románlakta területeken a közigazgatás, általában a kormányzás joga a románság kezébe.

Nem szeretnénk úgy tenni fel e válságos és szomorú időkben, kik „vae victis!”-t kiáltoznak siránkozva a részvétlen világba. Nem szeretnők, ha sápadt remegőknek, jajtalan gyáváknak tartanának bennünket, hiszen legyőzöttek nem vagyunk s a magyar természet nem türte soha a gyávaságot. De most még se sirjunk fel, ne kiáltjuk ki, ha fáj valami, s főképen ne szoruljon ököbe az a becsületes jó magyar tenyér. Most — e tobzódás között — e vajdó világ chaoszában tűnni és hallgatni arany. Ami itt szemünk előtt történik, egy óriási kaleidoszkopnak száz és száz lepergő képe csak, látszat és fantázia, de még nem valóság. Borzalmas csaták dülnek most láthatatlan hadszíntereken: a lelkekben. A megkövesült gyűlölet hadseregei most viaskodnak a megértés követői ellen, rég lettint politikai ideák akarnak testet ölteni, népek forranak össze és válnak szét, eszmények semmisülnek meg s új csillagok ragyognak fel a horizonton.

Ne álljunk, mi magyarok, most a tülekedő világ fegyveresei közé. Álljunk meg szilárdan egy ponton: a magyar földön. Ez a mi házuk, ez a mi várunk. Igyekezzünk itt elszigetelni magunkat a körülöttünk tomboló, rohanó eseményektől. Mintha nem mirőlünk, nem a mi világunkról volna szó, hanem egy más most alakuló világról, mely kozmikus kódokból alakul a messze égbolton egy új csillaggá. Nézzük ezt az átalakulást egy óriási teleszkopon át, figyeljük annak minden fázisát, s várjuk türellemmel, míg egészen kialakul.

Magyarország sorsát nem az fogja eldönteni, hogy milyen reményt táplálnak Erdélyről a magyarországi románság vezető emberrel. Magyarország jövődjére nézve közönyös, hogy Aradmegyében a közigazgatást a románság látja el s a rendre ők figyelnek-e fel, vagy mi; Magyarország életére és fejlődésére nincs befolyással az, hogy itt mi most tiltakozunk, verekszünk s véres áldozatokat hozunk.

Magyarország sorsa ott fog eldőlni, ahol a világ ítélőszéke előtt a föld összes nemzetel megjelennek. A béketárgyaláson, ott dől el a mi sorsunk, s ez a tudat nem tölthet el bennün-

ket tulzott aggodalmakkal. Ha hibáztunk, bizonytalannal megbűnhődünk azért, de — igazságos mértékben. Az átalakult demokratikus Magyarországot a nemzetek ítélete nem büntetheti meg végzetesen azokért a cselekedetekért, melyeket a feudális Magyarország vezetői követtek el az emberiség ellen.

Legyen a jelszavunk: fegyelem és rend! Óvakodjunk mindentől, ami összetűzésre adhatna okot és bizva ügyünk rendezhetlen igazságában, mutassuk meg azzal erőnk, hogy nyugodtak maradunk a nagy ítéletig, amely reánk nem lehet kedvezőtlen.

Wilson Magyarországhoz!

— Az elnök a visszaélések és erőszakosság ellen, amelyet ellenünk elakarnának követni. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Nemzeti Tanács ma a következő táviratot kapta a bécsi Egyesült-Államok információs iroda utján Wilsontól, az Egyesült-Államok elnökétől:

A Magyar Nemzeti Tanács elnökségének Magyarország.

Felhívás az Ausztria-Magyarország nemzeteit alkotó népekhez, akik felszabadultak az osztrák-magyar császárság igája alól.

Engedjék meg nekem, hogy mint legelkeesebb barátok legnagyobb részének tolmácsa elmondjam önöknek a következőket:

— A szabadság minden barátja széles e világon és főképen azok, akiknek közvetlen kötelessége és segítsége, hogy a világ felszabadított népeit és az igazi szabadságot megalapozzák, remélik és elvárják, hogy úgy a vezető férfiak és maguk a felszabadított népek a maguk részéről megtesznek mindent, hogy a mostani válságos idők átalakulása közben, mérséklettel és ugyanolyan jóindulattal, mint amilyen határozottsággal menjenek végbe.

— Reméljük és elvárjuk, hogy minden erőszakosságot és kegyetlenséget elkerüljenek.

— Reméljük és elvárjuk, hogy semmiféle embertelen cselekmény az új szervezet e korszakának történetéhez nem fog tapadni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ilyen cselekmények csak azt eredményeznék, hogy késleltetnék velük azokat a nagy dolgokat, amelyekért mindnyájan küzdünk. Az önök barátai tehát felkérlek önöket egész bizalommal, hogy nyomonjanak el minden erőszakosságot és visszaélést, amely késleltethetné vagy diszkreditálhatná szabadságunk közeledését.

Woodroov Wilson.

Ehallgattak a fegyverek.

(Csehország meg akarja támadtatni Németországot.)

Rotterdamból jelentik: A „Courant”-nak jelentik Sas-Von-Ked-ből: Selraetetől Gentig ma délig minden fegyver elhallgatott. Az entente szövetségesek hadseregei minden harci tevékenységet beszüntettek.

Genfből jelentik: A „Secolo” párisi jelentése szerint Benes a cseh-szlovák állam külügyminisztere felkérte az entente államokat, hogy Magyarország től részeit katonailag szállja meg, mert így módon Trieszt közvetlen összeköttetésbe jutna Prágával és a két főváros érintkezése nem volna függővé téve Német-Ausztriától és Magyarországtól, Magyarország pedig teljesen el volna vágva Németországtól. Benes kérése arra is kiterjedt, hogy az entente csapatok a cseh-szlovák állam német részeit is szállják meg.

Londonból jelentik: A Times közli, hogy Csehország részéről felszólították az entente, hogy cseh területről intézzen támadást Szászország ellen. Az angol lapok beható részletességgel foglalkoznak az eszmével és általános az a felfogás, hogy Csehország felől Szászország elleni támadás súlyos veszélyt jelentene Németországra.

Bécsből jelentik: Semleges forrásból eredő értesülések szerint az entente államok a bajoroknak Tirolba való bevonulása, valamint Mackensen seregének Magyarországon már megkezdett átvonulása miatt külügyi hivatalunknál tiltakozásukat jelentették be. A semleges kormányok is óvást emeltek a semlegesség elvének ilyen megsértése ellen.

Károlyi Mihály tárgyalásai D'Esperay tábornokkal.

(A kormány memoranduma. — Az entente vezér a magyar miniszterelnökről.)

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Irodának jelentik: D'Esperay tábornok ma délután négy órakor érkezett Nisből Belgrádba. Hat órakor fogadta a magyar kiküldötteket. Károlyi Mihály gróf miniszterelnök felolvasta a magyar népkormány emlékiratát, amely röviden és pragmatikusan ismerteti a forradalomban újjászületett Magyarország politikai, katonai és gazdasági helyzetét. A memorandum ezeket mondja:

Ez a háború a régi feudális és autokrata osztrák-magyar monarchia műve volt, amely a porosz militarizmussal szövetségbe, lángborította Európát. A Budapesten kitört forradalom megdöntötte a régi rendet és elsöpörte a reakciós kormányt. Mi most már nem mint a király miniszterei, hanem mint a magyar nép miniszterei és megbízottai állunk ön előtt, hogy megvilágítsuk az igazi helyzetet. November 1-én felajánlottuk az ententének az azonnali fegyverszünetet. *De ezt az elhatározásunkat az Armeoberkommando nem továbbította, nyilván azért, hogy a magyar kormány függetlensége elhomályosíttassék.* Az Armeoberkommando telefonvonalainkat szétszakította. Csapatunk felett nem mi rendelkezünk. Az Armeoberkommando *Wéber* tábornokot bízta meg a fegyverszüneti tárgyalások vezetésével. Ez ellen mi tiltakoztunk, mivel a független Magyarország nevében csak a magyar nép követi vannak jogosítva tárgyalni. Ez az oka mai megjelenésünknek. *Célunk részben informatív, részben pedig, hogy a mai helyzet oly likvidációt érjék el, amely megfelel a magyar nép igazságos és méltányos kívánságainak.* A belpolitikában haladéktalanul megvalósítjuk az általános választójogot és oly agrár reformot vizsgálunk keresztül, amely a földet visszaadja azoknak, akik művelik. Haladéktalanul biztosítjuk az összes szabadságjogokat, minden nép zavartalan fejlődési lehetőségét. *Az államforma kérdésében a pár hét múlva megtartandó alkotmányozó gyűlés fog dönteni.* Külpolitikai tekintetben *pacifisták vagyunk és hallani sem akarunk a régi német imperialista szövetségről.* A cseh és délszláv kérdést illetően, mint végleges megoldást, *elfogadjuk a független cseh és délszláv állam felállítását.* Csupán az államok határainak megállapítása felől vannak bizonyos kontrapozíciók közöttünk, amelyeket az általános békekonferencia döntése alá bocsájtsunk, ugyancsak az összes nemzetiségi problémák elintézését is. *Kérjük tábornok ur, kimélje meg szerencsétlen népünket mindenféle erőszaktól, vagy visszaéléstől.* Kérjük, hogy amennyiben idegen csapatokat akarnak elhelyezni Magyarországon, azok francia, olasz, angol vagy ame-

rikai haderők legyenek. Nagyon fontos kérésünk, hogy az égető szénhiány haladéktalanul orvosoltassék. A német küldemények átutalását a csehek és lengyelek megtagadják, közbelépésért kérjük.

Arra is kérjük, hogy lehetőleg mielőbb diplomáciai összeköttetést létesítsen az entente és Magyarország között, mert csak úgy leszünk képesek a külföldet a magyar nép valódi helyzetéről felvilágosítani.

D'Esperay nagy érdeklődéssel hallgatta a memorandumot. Különösen megnyerte tetszését a radikális földbirtokreformra vonatkozó része. A tábornok rövid beszédben válaszolt. Elmondotta, hogy a magyarok 1867-ig népszerűek voltak, de azóta teljesen a németek járszalagjára kerültek és elnyomták az itt élő nemzetiségeket. *A magyarok együttmentek a németekkel, együtt fognak meglakolni és fizetni.* A mai válságos helyzetben egyedül Károlyi személye mentheti meg a magyar népet súlyos helyzetéből. *Tömörüljenek a magyarok Károlyi köré és mindenki támogassa őt, mert ő az egyedüli, aki enyhíthet helyzetükön.* Az entente számára garancia Károlyi személye és azért még egyszer nyomatékosan figyelmezteti a magyar népet, hogy támogassa a miniszterelnököt.

Egy másik jelentés így szól: A tábornok érdeklődéssel hallgatta a memorandumot. Amikor Károlyi azt olvasta fel, hogy kiküldötteink a magyar népakarat végrehajtói, a tábornok közbeszólt: Önök csak a magyar nemzetet képviselik, nem pedig Magyarország többi népét. A tábornok a memorandumra rövid beszéddel válaszolt. Elmondotta, hogy a magyarok 1867-ig népszerűek voltak Franciaországban, mindaddig szerették őket, míg a szabadságért harcoltak és igyekeztek lerázni magukról a német igit. Rákóczi, Kossuthot Franciaországban is csodálták. 1867 óta azonban teljesen a németek járszalagjára kerültek, elnyomták a nemzetiségeket. Ezzel a Magyarországgal szemben az entente népei épp oly ellenséges érzelmeket táplálnak, mint Németországgal szemben. A magyarok együtt mentek a németekkel, együtt is fognak meglakolni és fizetni. A mai válságos helyzetben egyedül Károlyi Mihály orvosolhatja a magyar nép súlyos bajait. *Tömörüljenek tehát a magyarok Károlyi körül, mert Károlyi az egyedüli ember, aki enyhíthet, a helyzetükön.* A tábornok ezután rámutatott arra, hogy Magyarországot minden oldalról ellenségek veszik körül és csak jelt kell adnia és a csehek, tótok, románok, és délszlávok szétzúzhatják Magyarországot. Az entente számára azonban garancia Károlyi személye, ezért még egyszer nyomatékosan figyelmezteti a magyar népet, támogassa Károlyit. A tábornok panaszkodott beszédében a magyar sajtó miatt, mely a háború alatt folyton gyalázta a franciákat. Jászi miniszter megjegyezte, hogy nem minden lap, csupán a nacionális sajtó tette ezt.

D'Esperay feltételei.

Belgrádból jelentik: Franchez d'Esperay tábornok beszéde után elbocsátotta a magyar kiküldötteket és csak Károlyit és Jászit hívta fel dolgozószobájába, hogy megbeszélje velük a részleteket. A tanácskozások majdnem két óráig tartottak, és azután a tábornok átadta a fegyverszüneti feltételeket. A nevezetes akta tizenhét pontból áll. Katonai konvencióról van szó, amelynek első sorban az a szembeszökő, hogy az entente elismeri az önálló magyar államot. A konvenció első pontja kimondja, hogy a magyar kormány köteles kiüríteni azokat a területeket, melyeknek határai a Szamos, Beszterce, Marosvásárhely, a

Maros a Tiszába való folyásáig, Szabadka, Baja, Pécs és a Duna folyás egészen a horvát-szlavon határig. Ezen a demarkacionális vonalon kívül csapatok nem tartózkodnak a katonailag kiürített területek azonban továbbra is a magyar kormány adminisztrációja alá tartoznak, amelynek joga csendőrséget és rendőrséget tartani.

A második pont a teljes demobilizációt írja elő. Magyarország mindössze hat gyalogos és két lovas hadosztályt tarthat fenn a belső rend biztosítására.

A harmadik pont kiköti, hogy az entente seregei megszállhatnak Magyarországon minden

stratégiai fontos pontot. A negyedik pont a vasutak kérdését szabályozza. Az ötödik pont a dunai flottilla sorsáról intézkedik, amelyet át kell adni az ententének. A hatodik pont a szerbiai vasut helyreállításáról szól. A hetedik pont a szerb táviró és telefon rendbehozataláról intézkedik. A nyolcadik pont a közlekedési eszközöknek rendelkezésre bocsátásáról, a kilencedik a fegyverek letételéről és összegyűjtéséről, a tizedik a hadifoglyok és internáltak hazabocsátásáról. *A tizenegyedik pont az átvonuló német csapatok lefegyverzésének módjait szabja meg.* A tizenkettedik pont a rekvirálások ügyét rendezi. A magyar delegátusok követelésére itt belevették, hogy az entente csapatok csak a hazai árak szerint fizethetik a rekvirált gabonát és egyéb árukat. A tizenharmadik pont a dunai uszónaknak eltávolításáról szól, a tizennegyedik pont a Magyarországon lévő posta, táviró és telefon vonalakat a szövetségesek ellenőrzése alá helyezi. A tizenötödik pont szerint a szövetségesek attasékat küldhetnek ki a magyar miniszterek mellé, különösen a közlekedés ellenőrzésére az ő saját csapatalkalmazásukból. A tizenhatodik pont meghagyja, hogy Németországgal minden viszonyt meg kell szakítani. A tizenhetedik pont, határozottan és világosan elismeri, hogy az entente hatóságok nem avatkozhatnak bele a magyar állam belső igazgatásába. A tizennyolcadik pont elrendeli az ellenségeskedések beszüntetését, mihelyt a fegyverszüneti szerződés alá van írva.

A miniszterelnök és Jászi a francia főparancsnokkal behatóan megvitatták az egyes pontokat. Nyolc órakor szünet állott be. A tábornok vacsorázni ment, Károlyi a magyar delegáció tagjaival vacsorázott. A helyzet ekkor igen feszült volt.

A tizenhetedik pont eredetileg kimondotta, hogy ha bárhol Magyarország területén lázadás törne ki, az ententének jogában áll az illető területet saját adminisztrációjába venni. A magyar delegátusok ezt hevesen ellenítették, mert a csehek, románok, délszlávok ebből a célból ürügyet találnának zavargások előidézésére. A tanácskozásokat egy órai szünettel folytatták. Ez alkalommal Károlyinak és Jászinak sikerült meggyőzni a tábornokot álláspontjuk helyességéről, mire a kritikus pontot törölték. A konvenciót nem írták alá a magyar delegátusok, hanem feltételeket fűztek hozzá és ezeket a feltételeket távirathoz fűzték össze, amelyet D'Esperay tábornok után az entente kormányokhoz szándékoznak elküldeni. A távirat a következőképpen hangzik:

A magyar kormány békekülönletével, a melyet Károlyi kormányelnök vezetett, előben elfogadja azokat a fegyverszüneti feltételeket az olasz harctéren elfogadott feltételekkel. A szerződést azonban a magyar kormány képviselői csak abban az esetben írják alá, ha az entente a béketárgyalásokon biztosítja a magyar állam mai határait Horvát-Szlavonországot, nem beleértve minden idegen támadással szemben, történéjk az akár cseh, akár román, akár szláv részről.

A béketárgyalásokig a magyar állam egész területén a kormányzást a magyar kormány fogja gyakorolni testvéri egyetértésben a tót, román, szerb és német Nemzeti Tanácsokkal. Ezen feltételek teljesítése nélkül a magyar kormány nem érez elég erkölcsi erőt, hogy a szerződést aláírja.

Az üzenet továbbítása körül izgatott vita fejlődött ki. A magyar kiküldöttek kifejtették, hogy ők nem ragaszkodnak a hatalomhoz, szívesen átengedik helyüket másoknak, de amit ők kérnek, a minimum, amely nélkül az ország közvéleményét nem lehet megnyugtani. A tábornok végül hozzátárta a magyar kiküldöttek kívánságához és megígérte, hogy egy memorandumot mint a táviratot továbbítja Párizsba. Károlyi átvette a kezét, a tábornok példányát és éjjel fel-egykor elhagyta Belgrádot.

Nem súlyosak a feltételek.

Belgrádról jelentik: A fegyverszüneti feltételek mérlegelésekor pillanatig sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezek nem békefeltételek, semmiféle összefüggésben a békefeltételekkel, illetőleg azok területi rendelkezéseivel nincsenek. A kiürítések, amelyekről a fegyverszünet megállapodásai rendelkeznek, kizárólag katonai jellegűek és azt jelentik, hogy a megállapított vonalon túl katonai osztagok nem tartózkodhatnak. Tekintettel arra, hogy a magyar hadügyminiszter éppen a mai napon adott ki rendeletet arról, hogy a hadsereget hétfőtől kezdve le kell szerelni, ennek a gyakorlati jelentősége kizárólag abban áll, hogy a kiürítésre megállapított határidőn túl a demarkacionális vonalon túl levő területekről a magyar katonai parancsnokságoknak el kell költözniük. Miután a nagyszeheni volt császári és királyi katonai parancsnokságot a hadügyminiszter megszüntette, egyetlen magasabb parancsnokságnak sem kell elköltöznie, mindössze néhány amugy is elkerülő pótzászlóalj elkerüléséről van szó. A katonailag kiürítendő területeken teljesen megmarad a magyar közigazgatás, csendőrség és rendőrség. Így a fegyverszünetnek ez a kizárólag katonai rendelkezése legkevésbé sem érinti állami jogainkat.

A béke-tárgyaláson egészen más, legtávolabbi

ról sem katonai szempontok lesznek az irányadók és ott a már elismert magyar állam feltétlenül tudni fogja érvényesíteni a magyar állam területének gazdasági, erkölcsi és önvédelmi okokon alapuló jogait. Az a jóindulat, amelyet Wilson mai táviratában is az ő 14 pontját konkrétul betartó Magyarország iránt tanusít, legnagyobb biztosítékunk arra nézve, hogy Magyarország imperialisztikus hajlama ellenségei nem mindenben fogják megtalálni számításukat.

Budapestről jelentik: Károlyi Mihály tegnap éjjel fél 1 órakor a többi kiküldöttel együtt elhagyta Belgrádot. Ma reggel Ujvidékre érkezett, ahonnan tíz órakor folytatta útját Budapest felé. Károlyit mindenütt nagy ovációkban részesítették. Ujverbáson az ottani nemzeti tanács megbízottai szállottak a vonatra és biztosították a miniszterelnököt ragaszkodásukról. Károlyi kérte őket, hogy a szerb nemzeti tanácssal egyetértőleg a magyar és szerb lakosság között a jó viszonyt tartsák fenn. A különvonat délután négy órakor érkezett a Ferencvárosi pályaudvarra, ahonnan Károlyi Mihály lakására hajtatott. Rövid ott tartózkodás után a hadügyminiszteriumba ment, ahol minisztertanács volt a belső rend helyreállítása céljából.

Kétegyháza lenne Románia határa?

(Goldis László Erdély elszakításáról.)

Lansing Róbert az Unio Államtitkára, Wilson elnök nevében üzenetet küldött a román kormány képviselőjéhez, melyben elismeri a román nép politikai törekvéseinek jogosságát a felajánlja közreműködését, hogy a román nép hozzájusson jogos politikai és területi jogaihoz.

Ez az üzenet, mint Wilson üzeneteinek legtöbbje, nem teljesen világos. Mit ért az elnök a „területi jog”-ok alatt? Románia az időszerint jogot formál Besszarábiára, Dobrudzsára, Bukovinára és Erdélyre. Mindezeket az országrészeket együttesen érti e Wilson a „területi jogok” alatt, vagy ezeknek csupán egyikét-másikát?

A magyarság lelkét mindennél forróbban égeti Erdély sorsa. „Jogos”-nak tartja-e az észak-amerikai Unio elnöke a románságnak Erdélyre vonatkozó területi jogait? Az ő új világokat teremtő logikájában meg van-e ez a „jog”? Az üzenetből nem világlik ki tisztán és félreérthetetlenül s éppen ezért fájó és szorongó érzést kelt minden magyar lélekben.

Hogy a magyarság e kérdéssel hogy gondolkodik: ezt tudjuk! Nem érdektelen azonban, hogyan gondolkoznak erről a románság vezetői? Miként vélekednek ők erről a nemzetek husába vágó kérdéssel?

Felkerestük ma Goldis Lászlót, a hazai románság egyik vezető emberét, ki a román nép felfogásáról a következőkben tájékoztatott:

— A wilsoni elveknek most már érvényesülniök kell. Az egy nyelvet beszélő nemzeteknek együvé kell tartozniok. Többé nem lehet egy nép sem a másik gyámsága és elnyomása alatt s ezért Wilson üzenetét is úgy magyarázom, ahogyan magyarázni lehet: Erdély leszakad Magyarországtól. Ez természetes is, Erdélyben a románok többségben vannak, ez a terület tehát nem tartozhatik máshová, mint Romániához. Elmúlt az az idő, midőn a nép nagy tömegein a kisebbség uralkodhatott, vagy azt kormányozhatta. Magyarország néhány száz kiváltságos embere milliók jogát sajátította ki. Most megfordítva lesz. Ezután a nép nagy többsége fogja kormányozni önmagát s h mellette élő kisebbséget. Ez a logikus és igazságos rend. Ahol románok élnek többségben, az román föld s miután Erdély ilyen terület, logikus, hogy Romániához kell tartoznia. De nemcsak Erdélynek, hanem Magyarországnak mindazon területeinek, melyeken román többség lakik.

— S mi sorsa lesz e területen lakó kisebbségnek: a szászoknak és székelyeknek?

— Teljes önkormányzatuk lesz. Magyar iskolákat, magyar közigazgatásukat, magyar bi-

róságukat megtarthatják, kulturális intézményeiket fejleszthetik, senki se fog az ő belső ügyeikbe beleavatkozni. Ez a wilsoni elv helyes értelmezése.

— De mi lesz azokkal az apróbb szigetekkel, melyek a román nyelvtengerben elszórva fekszenek?

— Ezt a kérdést már Károlyi Mihály gróf is intézte hozzám. A válasz nagyon egyszerű erre: Ön bizonyára ért a matematikához és tudja, hogy vannak bizonyos számok és mennyiségek, amelyeket akárhányszor és akárhogyan osztunk, úgy nem oszthatunk el, hogy valami csekély maradvány ne állana elő. Nos, hát ezek az apró nyelv szigetek — ilyen maradványok. Ezeket segíteni nem lehet.

— S gondolja titkár ur, hogy Arad beleesik a román területi aspirációk körvezetébe?

— Minden bizonnyal. A határ, mely a románságot a magyarságtól elválasztja, körülbelül Kétegyháza vonul keresztül. S miután itt a nyelv határok egymással politikai határok is lesznek: Arad a román területre fog tartozni.

— S hogyan képzelhető az el, hogy egy újszólván teljesen magyar város, mint Arad is, román terület legyen, ez a wilsoni elvek kontradikciója volna?

— Korántsem. Miután Aradot nem emelhetjük ki onnan, ahol van s miután a nyelvhatár túl fekszik Aradon: úgy kell vennünk a dolgot, amint van: Arad a román területen is magyar város marad, magyar főispánnal, magyar előjárósággal és magyar hivatalnoki karral s éppen úgy, mint a székelységnek, annyi állami segítségre és hozzájárulásra lesz igénye, amilyen mértékben hozzájárul az állam jövedelmeihez.

— S nem gondolja-e, hogy ez a magyarság testén egy borzalmas és örökké nyitott seb lesz, s hogy azt fogjuk ezzel elérni, amit elkerülni akarunk, egy örökös háborúra izgató okot teremtenek, mely soha meg nem szűnik, mindig kiújul és végre is lángba borítja megint a világot.

— Nem hiszem. Ha fájni fog is eleinte a magyarságnak Erdély és a magyarországi románok területének elvesztése, idővel befogják látni, hogy ez jogos volt.

— S mi lesz e szörnyű metszés után Magyarországból?

— Körülbelül akkora terület, mint volt a régi Románia; e területen tiszta magyarság fog lakni.

— És tenger nélkül elszorvadni?

— Szó sincs róla. Magyar ország Trieszthez,

Fiuméhez, esetleg Constanzához egy vámtentes onalat fog kapni, amelyvel bekapcsolódik a világereskedelembé, fejlődhetik és gyarapodhatnak békésen és szabadon; annival inkább, mert nem lesznek többé ellenségei. A körülötte élő nemzetek segítőitársai lesznek; nemzetiségi gondjai megszűnnek s Magyarország, ha kicsi lesz is, de igazán Magyarország lesz. Hiszen a nagy békekötés után a nemzetek egyes-bajos dolgait egy nemzetközi törvénykönyv fogja szabályozni. A nemzetek, mint egy óriási állam individumai élnek és dolgoznak majd s amint most az egyes polgár szabadságát az önmagára rakott korlátozó bilincsek teszik igazán értékesé, úgy a nagy világ-államban az egyes nemzetek lesznek ilven individumok, melyek a nemzetek nagy közösségének törvényei szerint kötelesek élni. Ez lesz az örök béke kezdete. A nagy béketárgyalásoknak az lesz a feladatuk, hogy ezt az ideális rendet teremtsék meg a földön.

— Mielőtt azonban ez megtörténi: elképzeltem a titkár ur, hogy a feudális Románia egyszerre szakít régi politikáival, hiszen ott épp úgy dühög a bojár uralom, a kiváltságosok uralma, mint dühöngött eddig Magyarországon.

— Ugy van. Ezért van Romániának reánk szűksége. S különben is, mi nem akarunk fönn-tartás nélkül hozzájuk csatlakozni. Mi először föl akarjuk emelni őket magunkhoz s addig bizonyos önkormányzati joggal tartjuk magunkat tőlük távol. Egyébként, hogy ez az önkormányzat végleges lesz-e s Magyarországhoz szorosabb nexus fog bennünk el kötni, azt csak a béketárgyaláson dönthetik el.

— De mi értelme van ezek után annak, hogy Jászi Oszkár nemzetiségi miniszterrel önök tárgyalásokat folytatnak. Miről folynak e tárgyalások, ha nem arról, hogy önök a legszélesebb emberi és nemzeti jogok birtokában Magyarországhoz tartozzanak.

— A miniszter urral arról tárgyalunk, hogy az átmenet az új állapotokra, lehetőleg simán és zavár nélkül történhessék meg.

Feloszlott

az Apponyi-párt.

(A vezér visszavonul a politikától.)

Budapestről jelentik: Az Apponyi Albert vezetésével álló párt ma este 6 órakor értekezletet tartott amelyen Apponyi elnököt. Apponyi nagyobb beszédet mondott, amelyben a legutóbbi két hét eseményeit ismertette. Ebben a világban, mondotta, nem találok meg helyemet. E hazának minden körülmények között hű polgára vagyok, de nem találok meg helyemet, mint tevékeny politikai tényező. Látom, hogy az új rendszer sikeres és békés érvényesülése szegény hazánk megmentésének egyedüli esélye. Meg sem kísérelhetem tehát, hogy ezzel szembehelyezkedjem és egyenesen bűnök tartanék minden ellenforradalmi kísérletet, sőt vallom, hogy minden jó hazafi köteles a kormányt a rend fenntartásának és a hazamegvédésének súlyos feladataiban és a szükséges átalakulások békés keresztülvitelében támogatni. Az én helyzetemnek csak egy becsületes megoldása van: a teljes visszavonulás a politikai élettől.

Ezt megteszem nehez szívvvel, de tiszta lelkiismerettel. A ti helyzetetek azonban egészen más. Mindnyájan szabadon mérlegelhetitek, hogy nem lehetséges-e számotokra ennek az irányzatnak képviselőit támogatni, amely függetlenségi, demokráta hitvallásunk megvalósítása és így közel áll a függetlenségi közönség lelkiületéhez. A szabad egyéni elhatározásnak nem szabad, hogy multból való korlátjai legyenek. Ezért az utolsó indítványom az, hogy mondjuk ki pártunk feloszlását.

Több felszólalás után a párt egyhangulag elfogadta az elnök indítványát és a párt feloszlott.

Szerdán lesz a főispáni installáció.

(Dr. Varjassy Lajos programja.)

Aradváros és Aradvármegye új főispánja, dr. Varjassy Lajos szerdán lesz hivatalosan beiktatva Aradváros főispáni állásába. A főispáni installáció a városnál a szerdán délelőtt 11 órára összehívott rendkívüli közgyűlésen lesz. A délutáni rendes közgyűlésen már az új főispán fog elnökölni. A vármegyénél az installációs közgyűlés ideje még nincsen megállapítva. A főispán tárgyalásokba bocsátkozik Schüll József alispánnal és a román nemzeti komité tagjaival s ezen a tanácskozáson fogják megállapítani az installációs közgyűlés idejét.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste dr. Varjassy Lajos főispánt, aki programjáról nagyjában a következőket mondotta: Ami a főispánnak Arad városában való működését illeti, a szellemi és fizikai munkásokra akar támaszkodni. Azt kétségtelennek tartja a főispán, hogy a városok mai szervezetének meg kell szünnie. Mindenek előtt meg kell szünnie a virilizmusnak s azután bevezetik a törvényhatósági bizottsági választásoknál is ugyanazt az általános, egyenlő és titkos választói jogot, mint a képviselőválasztásoknál.

— A városi főispánnak, mondotta dr. Varjassy, ezidőszereztint más feladata nem lehet, mint előkészíteni az átmenetet. Már az átmeneti időben is új szellemet kell bevezetni Aradon. Mindenekelőtt a város vezetésében és képviselőletében szóhoz kell juttatni azokat az osztályokat, amelyek most ki vannak zárva. A formát, hogy a munkásosztály hamarosan szóhoz juthasson, a munkásokkal kívánom megbeszélni. Ugy gondolom, hogy munkástanácsot kellene alakítani, amelyben szellemi és fizikai munkások vennének részt és ennek a munkástanácsnak a városi ügyek intézésében döntő befolyást kell biztosítani.

— Aradmegyében a helyzet nehezebb és más természetű. A megyében viszont azokat kell szóhoz és elhatározó döntő befolyáshoz juttatni, akiknek dacára annak, hogy a megye lakosságának túlnyomó többségét képezik, a megye és saját sorsuk intézésében eddig nem volt semmiféle befolyásuk. A régi rezsim, szinte ideálisan valósította meg Aradmegyében is a kevesek uralmát. A közgyűlésen a magyar elem, amely pedig elenyésző számu, a tisztviselőkkel és a virilizmus segítségével teljesen majorizálta és érvényesülésében megakadályozta a románságot. Ehhez járult a törvényhatósági bizottsági tagsági választásoknak nem is leplezett erőszakossága, amely csaknem kizárólag az uralkodó osztály képviselőit hozta be a közgyűlési terembe, ahol mindannyiszor valóságos lázongás morajlott végig, valahányszor egy román szónoklat hangzott el dacára annak, hogy a románság nyelvhasználati jogát nemcsak az emberi jog, de a törvény is biztosítja.

— Amyira kialakulatlan a nemzetközi helyzet, hogy egy új főispánnak alig lehet más feladata, mint a megye rendjének és békéjének biztosítása. Ez legfontosabb és legközvetlenebb feladatunk és hogy ez a legrövidebb időn belül biztosítható lesz, arra garanciáim vannak. Alkathatom, hogy ezek a garanciák teljes ellentétben vannak a statáriumra, gépfegyverekre és bombákra támaszkodó rendcsinálási törekvésekkel. En a rend fenntartását békés eszközökkel óhajtom keresztülvinni. A megye rendjének megteremtése s békéjének helyreállítása után a főispánra vár a régi megyei éra likvidálásának

feladata. Bármily mértékben valósuljanak meg azok az eszmék és törekvések, amelyek a magyarországi román nemzet részéről a wilsoni pontokra alapított békekötéssel kapcsolatban felmerültek, abban nem lehet senkinek kétsége, hogy a megye közigazgatásának a románság kezébe kell kerülnie. Az átmeneti intézkedéseket is ebből a szempontból kell felfogni. A cél az, hogy a románság segítségével ezt a likvidálást vérontás nélkül, az élet és vagyonbiztonság teljes megvédése mellett vigyük keresztül.

— Ez az oka vállalkozásomnak és annak, hogy minden más kombinációt félre tettem, mert remélem, hogy a románok teljes bizalommal lesznek az én személyem iránt és támogatni fognak abban, hogy a rendet az ő segítségükkel helyreállítsam. E támogatásra annál inkább számítok, mert én már akkor is teljes mértékben vallottam az ő főrekvéseik jogosságát, amikor ezért még ugy a társadalom, mint a hatalom részéről üldözésben volt részem.

Itt említjük meg, hogy az aradi radikális párt vezetősége ma délelőtt tisztelt dr. Varjassy Lajos főispámmal, Dr. Schütz Henrik üdvözölte az új főispánt és biztosította az aradi radikális-párt támogatásáról. Dr. Varjassy Lajos főispán válaszában kijelentette, hogy tudja, mily nehéz körülmények között foglalja el a főispáni széket. Áldozatokat hozva is vállalkozott a kettős főispánságra, mert a véleménye, hogy a közérdek, a város és főként Aradvármegye békéje, rendje és nyugalma megkövetelik, hogy ezekben a kritikus időkben ő üljön be a főispáni székbe, akinek személye iránt megvan a bizalom a románság részéről is. Nehéz munkájában két tényezőre számít: Arad szervezett munkásságára és az aradi radikális pártira. Az aradi radikális pártnak folytatnia kell szervezkedését, erőben gyarapodnia kell.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szombat délután 3 órakor: *A piros bugyel-láris.* Este 7 órakor: *A kőristalány.* B) bérlet.

Vasárnap délután 3 órakor: *Kis szelbur-di.* Este 7 órakor: *A kőristalány.* C) bérlet.

Hétfő este 7 órakor: *A kőristalány.* A) bérlet.

Kedd este 7 órakor: *Sztambul rózsája.* B) bérlet.

Szerda este 7 órakor: *Tosca.* C) bérlet.

Csütörtök este 7 órakor: *Cigánybáró.* A) bérlet.

Péntek este 7 órakor: *A király.* B) bérlet.

Szombat délután 3 órakor: *A pacsipta.* Este 7 órakor: *A király.* C) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, november 9-én: *Május, életkép.* Ur! dráma. *Lädy,* tragikomédia. Három felvonásos bemutató.

Vasárnap, november 10-én délután mérsékelt helyárrakkal: *Benn az erdőn,* színmű. Este rendes helyárrakkal: *Május, életkép.* Ur! dráma. *Lädy,* tragikomédia.

* A Modern Színház mai előadása elé általános érdeklődéssel tekintenek. Aradon még nem volt rá eset, hogy egy estén három újdonságot mutassanak be. *Május, Ur!* és *Lädy,* három pompás újdonság kerül ma és holnap este színre a Modern Színházban. Az új záróra rendelet következtében az esti előadások hét órakor kezdődnek. Vasárnap délután a közönség óhajára *Benn az erdőn,* az ismert Garvay-dráma kerül színre.

* A színház iroda hírei. A színelőadások kezdete szombattól kezdve délután 3 órakor, este 7 órakor.

A polgárőrök fizetése.

(Gyűjtés a rendőrök részére.)

Nyolc nap óta őrzik a város nyugalma a polgárőrök, akik mindeztideig nem kaptak díjazást. Ma azután megállapították, hogy a 18 évesnél idősebb polgárőrök napi harminc korona, a 18 évesnél fiatalabbak napi husz korona díjazást kapnak. Erre vonatkozólag Green Nándor főkapitány a következő felhívást tette közzé:

Polgárőrök! Közhírré teszem, hogy mindazon polgárőri szolgálatot teljesített katonák, munkások és polgárok, akik polgárőri szolgálatra a rendőrségtől lenek vezényelve, a napidíjra igényt tartanak és a várban napidíjukat még meg nem kapták, az eddig teljesített szolgálatuk után járó napidíjikat holnap szombaton felvehetik. A ki fizetés a városháza földszinti nagytermében (régí sorozó helyiség) délelőtt 9--12 és délután 3--5-ig fog eszközöltetni. Mindenki hozza magával a polgárőri igazolványát. — Arad, 1918. november hó 8-án. Green Nándor, főkapitány.

A díjazott polgárőrök kötelesek elvégezni a rájuk szabott szolgálatot. A terv az, hogy a várost harminc körzetre osztják, minden körzetben egy-egy parancsnoksággal. Egy-egy körzetben egy-egy járőr, lehetőleg a körzetben lakó polgárőrökből alakítva teljesít szolgálatot. A polgárőrség a nemzetőrség felállítására után is teljesít szolgálatot, de kizárólag a város területén.

Az aradi rendőrség részére mai napon adakoztak: Neuman Testvérek 10,000, Frankl S. József 500, Hartmann Samu 200, Winkler József 500, Verner Károly 200, Baumann János 100, Scherhag Ernő 300, Wadowszky Gusztáv 200, Nádor Tódor 50, Róth Zsiga 500, Grallert Rezső 1000, Reusz Mór és fia 500, Schwarcz Dezső 300, Schlésinger Farkas 300, Neumann M. 500, Stern M. A. 100, Robitsek Lajos 200, Frick József 300, Aradi pincészet 1000, Pick Ernő és Adolf 500, Hansu Nestor 500, Herzfeld Gyula 100, özv. Goldschmidt Miksáné 5000, Bickel József 100 korona, az eddigi gyűjtés eredménye 56,450 korona.

Bruckner Sándor újból felkéri mindazon iparvállalatokat, háztulajdonos, valamint kereskedőket, akik eddig a rendőrség részére adományukat el nem küldötték, sziveskedjenek az erre a célra szánt összeget Mihály és Bruckner-céghez a mai nap folyamán okvetlen elküldeni, mivel a beírt összeg hétfőn felosztásra kerül.

Az acél különítmény megjutalmazására a következők adakoztak: Kornis Testvérek 1000, Saigó B. Béla 1000, Mihály és Bruckner 1000, Havas Sándor 1000, Weisberger Lipót Honc-tó 200, Seidner Rezső Soborsin 500, Goldschmidt Sándor 500, özv. Goldschmidt Miksáné 2000, Kornis Zsigmond és Márton 1000, Kaufmann Lajos 1000, Máté Mór 1000, gróf Hunyadi Károly Soborsin 1000, összesen 11,200 korona.

TÖBB, MINT SZAZ apróhirdetés olvasható az

Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetés útján.

Jaj a legyőzötteknek!

(Hogy beszélt D'Esperay tábornok Károlyival.)

Belgrádból jelentik: A magyar kormány kiküldötteinek Franchette d'Esperay francia tábornok által való fogadtatásáról egy szemtanu ezeket jelentik:

Ahol a fogadás történt, rideg berendezésű kis szoba. Egyik sarkában selyem székekkel s kis asztalkával, másik sarokban szekrény, előtte diván egymásra rakott himzett selyempárnákkal. A falakon villamos gyertya-tartók üveg cilinderral, amelyek azonban nem égnek, mert a németek elpusztították a vezetékét. A hátsó falon két oldalt két kínai módra himzett selyemfüggöny. Közöttük hatalmas francia kandalló, rajta tejüveggel borított petroleum kandelláber s a kandalló előtt a tábornok. Hatvankét éves, de 42-nél nem látszik többnek. Tömzsi, kicsi, kövérkés, de izmos alakját a derékba szabott szürkés-kék bluz teli érdemrendekkel és szalagokkal két részre osztja. Az elegáns csizmákba bújtatott hatalmas lábszárak mint valami két kis masszív oszlop hordják a felső részt. Az erőteljes férfi-törzs erős férfinyakát és rajta pompás olajbarna, cigányos, napsütötte, szélszarított férfi-fejet, amelyen első pillanatra feltűnik a mélytűző, átható, égető, kíváncsiságot eláruló két szem, felette a szemöldökök sűrű fekete szempőjével. A tábornok kis fekete bajuszt visel, kurtúra nyírott haja is fekete, csak a halántékán szürkűk. Csak a szája és kissé hajlott orra mutat valami keménységet, sőt kegyetlenséget.

Most ott áll magasra emelt homlokával, félkényökével a kandallóra támaszkodva. Mellette adjutánsai: egy francia kapitány és főhadnagy.

Az ajtó nyílik. A magyar urak megjelennek. Károlyi Mihály szólni kezd, de alig beszél egy-két szót, d'Esperay félbeszakítja, megkéri, hogy álljon a lámpa homályos világa elé, ő is, a többiek is, hadd lássa az arcukat. Ez megtörtént. Most az a helyzet, hogy a tábornok ott könyököl félkezével a kandalló előtt, előtte Károlyi, mögötte félkényökével a többiek, majd a második sorban a három szakelődő. Állva folyt le az egész jelenet. Egy-egy rövid fejbiccentés minden névre. Jászitól megkérdezte, hogy milyen miniszter és tagja-e a parlamentnek s mikor meghallotta, hogy nem, megkérdezte, hogy mi a foglalkozása. Foglalkozásukat a többiektől is megkérdezte és mikor Csernyáknak, mint a katonatanács elnökének bemutatkozására került a sor, megjegyezte:

— *Hát ilyen mélyre sülyedtek?*

A bemutatkozások után Károlyi Mihály felteszi aranykeretes cvikkerét és olvasni kezdi terjedelmes memorandumát. A tábornok ezt a beszédet, amelynek felolvasása tízenkét percig tartott, nagy figyelemmel hallgatta. Az első pillanatokban nem is a beszédnek, hanem a szónoknak szólott az érdeklődés. A fekete szemek mélyen sötüzdtek Károlyira.

Azután csak Károlyi halk hangját lehetett hallani. A tábornok kemény tagadó fejmozdulatot tett hevesen többször egymásután, azután pedig egy futó mosoly, mintha azt mondaná:

— Erről hajlanó vagyok beszélni.

Azután meg látni lehetett egy még keményebb, határozottabban emelt felemelő fejmozdulatot, amelyet nem sokkal utóbb egy másik is követett. Közben egy kis engedékenységet jelentő mozdulatot is. Amint később kiderült, a tábornok tagadólag rázta a fejét arra a kijelentésre, hogy Magyarország immár semleges áll-

lam. Erről később azt mondta, hogy Magyarország nem semleges, hanem legyőzött állam. Tagadólag rázta a fejét, mikor Károlyi azt mondta, hogy ő mint a magyar nép képviselője jött ide. Ekkor közbe is szólott:

— De nem Magyarország többi nemzeti-ségeinek is megbizottja.

Engedékenységet mutatott a műkincsek megvédelmezéséről szóló résznél. Halkan meg is jegyezte:

— Ez nagyon természetes.

A gyarmati csapatok mellőzését kérő mondatnál leintő, kicsinylő mozdulatot tett.

Mikor a befejező mondatokra került a sor és a fogalmazásból ki lehetett érezni, hogy a beszéd végéhez közeledik, engedett merev Napoleoni-pózából, balkezelével felemelt egy papírlapot, amely az asztalon hevert, szeme elé tartotta cvikkerét, majd betekintve a papírba rövid, erélyes gesztussal, amelyet jobbkezelében tartott szemüvegével hasított a levegőbe, beszélni kezdett. Megkérdezte, hogy Bokányi Dezső-e a szociálisták megbizottja?

— Súlyt helyezek rá, mondotta, hogy ez az, ur érte meg, amit mondok. A szegény ember sorsáról lesz itt szó. Mert a gazdag ember, ha nem tetszik neki az új Magyarországon, elmegy Svájcba.

Bokányi kijelentette, hogy nem ért jól franciául, mire d'Esperay Hatvanit ejltette ki, hogy fordítsa le minden egyes mondatát. Mikor a magyar sajtónak a francia népet rágalmazó cikkeiről beszélt, Jászi közbeszólt:

— De nem az egész sajtó, csak a nationális sajtó egy része.

A tábornok erélyesen dobogott lábával.

— *Flég! Flég!* — kiáltotta kétszer erélyesen.

A miniszterelnöknek a belgrádi eseményekről szóló nyilatkozatából még a következőkről értesülünk:

— D'Esperay tábornok nagyon meg volt lepelve, mikor arról értesült, hogy Magyarországon katonatanácsok vannak. Kijelentette, hogy a bolsevikizmust semmi feltétel alatt sem hajlandó tűrni és kijelentette, hogy ha szervezett bolsevik-mozgalmat találna, az ellen a leg nagyobb szigorúsággal lépne fel és az összes résztvevőket a legkiméletelelenebbül felakasztaná. Amidőn arról volt szó, hogy a francia parancsnokság és a magyar kormány között összekötő tisztet havzjanak Belgrádon, a tábornok a javaslatot elfogadta, de csak azon feltétellel, hogy a tiszt nem lehet tagja semmiféle katonatanácsnak.

TÁBORBÓL HAZATÉRŐ ELŐFIZETŐINK-HEZ. Azokat a tisztelt előfizetőket, akiknek lapunk tábori postára, Horvát-Szlavonországba, Ausztriába, vagy külföldre járt, felkérjük, hogy amennyiben tartózkodási helyüket elhagyták, sziveskedjenek haladéktalanul közölni kiadóhivatalunkkal lakhelyüket, régi címük megemlítésével. A kiadóhivatal csak így tud gondoskodni arról, hogy előfizetőink a mostani mozgalmak időkben egy napig se nélkülözzék az Aradi Közlönyt.

Zarándiak jajkiáltása.

Megfeledezett róluk a hatóság.

Kaptuk a következő sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Már négy nap óta kétségbe esve várnak a zarándiak hatósági közbelépésre, de hiába. Más községbe megérkezett idejében a kárhatalom és szét verte a lázadókat, Zarándra, hol a legnagyobb volt a zavar, pusztítás, rombolás, az itt levő néhány magyar család koldussá lett s most elrejtözve életét félti, nem jön segítség.

November 2-án délután 4 órakor körülbelül 400 főre menő fegyveres katona és csőcselék berontott a gróf Edelsheim kastély udvarába, hol a csendőrlaktanya, posta, községi irnok, állami tanító s báró Dithfurtné lakása és az ellátatlanok buzája volt. A 4 tagú csendőrség az óriási tömeg elől elmenekült. A lázadók berontották a csendőrlaktanyába, hol az ablakokat, ajtókat beverték, a butorokat, egyéb felszerelést, élelmet, ruhát, utolsó darabig széthordták, hivatalos iratokat, könyveket szétlépték. Innen a községi irnok lakásába törtek. Szegény öreg 64 éves embert félholtra verték. Jobb érzésű emberek végre beküldték a postára, azt mondták, a postát nem fogják bántani. Az irnok lakását teljesen kifosztották, butorait elhordták. Ezután Dithfurt báróné lakásába törtek, honnan a báróné rajta levő popgyolában, hugával a kerítésen át egy románhoz menekült. Lakását teljesen kifosztva felgyújtották. Míg ez leégett, a jegyző lakását fosztották ki teljesen, butorait széthordták. A jegyző és családja a rajta levővel menekült egy román csatárhoz. Ekkorra már megvirradt s vissza tértek a csendőrmester lakását feltörni, kirabolni. Az őrmesterné két beteg gyermekével a postára menekült. Végül az állami tanítópár lakásába mentek. A szerencsétlen tanítópár, ki háromszor menekült az oroszok elől, akkor meglátta menteni legálább fehérműjét, két év óta lakik Zarándon azóta kis örökséghez jutva berendezkedett s most egyetlen ruhában 3 hónapos és 5 éves gyermekével menekült a postára. A tanítónő férje a betörések kezdete előtt 1 órával elmenekült, mert egy jóra való ember értesítette, hogy az állami tanítókat agyon fogják ütni. Ők voltak a rekviráltak. A tanítópár lakását teljesen kifosztották, butorait széthordták. Zsákokkal visszatérve szétosztották a hatósági buzát. Ekkor vonult a tömeg az állami iskolába, hol az igazgató tanító lakott. Ott is az előbbiekhöz hasonlóan jártak el. A család elmenekült a rajta levő ruhában.

A kifosztott lakásokban egy tüt sem hagyva, nekiesetek az ajtóknak, ablakoknak, még az ajtó félfákat, ablakrámkákat is elhordták, a vasrúcsokat is kifeszítették. Az udvarról minden család egész évi fáját elhordták. Az ólakból a disznókat kihajtották, a baromfiakat összefogdosták. Disznólak ajtóit, kapukat, kerítéseket szekerekkel hordták. Míg mindez tartott és tart, mindenféle intéző körtől kéri a segítséget, de csak a biztatás jön. Ez alatt a jegyző halálra keresik. Tudomást szereztek a postán rejtőzöktől, hogy köztük van báró Dithfurtné is hugával, félnek, hogy ezért felgyújtják a postát. Elmenekülnének, de szekert nem kapnak s féltik életüket. Éjjel próbálkoznak, de nem mernek a sütétségtől és nap sárban piaci gyermekekkel elindulni. Kétségbeesve várják szegény ur koldusok a segítséget, de ugylátszik hiába. Ma a rablókból, fosztogatókból megalakult a nemzetőrség, de a lerongált épületek maradványait ma is hordják. Tisztelettel egy előfizető.

HIREK.

Montag József tolvaj gyakornoka.

(Eladta a kaszaperi kastély elrablott értékeit.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A forradalom kitörésének napján a csanádpalotai Kaszaperpusztán zavargások voltak, úgy, hogy Montag József nagybirtokos családjával elhagyta a pusztát és Budapestre utazott. Montag otthagyta Fürth Rudolf 19 éves gazdasági gyakornokot, akit megbízott azzal, hogy értékeit őrizze.

Fürthnek első dolga az volt, hogy befogott és elhajtattott Békéscsabára, ahol a vasúti vendéglő éttermében összetalálkozott egy egy éves önkéntes barátjával, akivel együttesen elhatározták, hogy Kaszaperen a csőcselék ellen vonulnak. Bementek a 46-os gyalogezred lak-tanyájába, onnan fegyvert és municiót kértek és kihajtották a pusztára.

A pusztára kiérve lövöldözni kezdtek és elkergették a parasztokat. Egy kocsit pedig, a melyen rablott holmik voltak, birtokukba vettek. Behajtottak Orosházára, ahol a kocsit, lovat eladták, a rablott holmit pedig értékesíteni kezdték, majd miután a holmikat majd mind pénzzé tették, Orosházáról Budapestre utaztak, ahol költekeztek, ékszereket vásároltak és mulatoztak. A Sárközi-csoport detektívjeinek fel-tűntek a költekező fiatal emberek, akiket bevittek a főkapitányságra, ahol kihallgatásuk után letartóztatták őket és rablás és lopás miatt megindult ellenük az eljárás.

— **A Habsburgok kivándorolnak — de József főherceg Itthon marad.** Budapestről jelentik: A Habsburg-dinasztia szerdán és csütörtökön tartott tanácskozásain elhatározta, hogy a dinasztia összes tagjai elhagyják a volt osztrák-magyar monarchia területét. — Felhívták József főherceget is, hogy csatlakozzék hozzájuk. József főherceg telefonon azt válaszolta, hogy ő már a magyar Nemzeti Tanács kezébe letette a hűség esküt s ilyen körülmények között családjával együtt Budapesten marad.

— **Horthy Miklós a királynál.** Bécsből jelentik: A király ma a rendes kihallgatások során fogadta Horthy Miklós altengernagyot, aította parancsnokát.

— **Felemelik az államtitkári fizetéseket.** A kormány tudvalevően arra törekszik, hogy a közalkalmazottak fizetéseit a háború okozta drágasághoz képest jelentékenyen megjavítsa. Ebben az irányban már több intézkedés történt. Arról értesülünk, hogy a tegnapielőtti minisztertanács elhatározta, hogy az államtitkári fizetéseket 40.000 koronára emeli fel.

— **Scheidemann — kancellár.** Bécsből jelentik: Itteni politikai körökben az a hírterjedt el, hogy a német hadikabinet lemondott és Scheidemann lett a birodalmi kancellár.

— **Sarkotics megszökött, de elfogták.** Laibachból jelentik: Laibachban és környékén 30.000 főnyi teljesen felszerelt délszláv hadsereg áll. Ezeket a csapatokat szerb, horvát, szlovén és francia katonatisztek vezérik. — **Sarkotics tábornokot,** aki november 6-án vezérkarával megszökött, a Szávánál elfogták és lefegyverezték.

— **A cseheknek nem kell tábori pap.** Prágából jelentik: A cseh nemzeti bizottság elrendelte, hogy a katonáknak ezentul nem kell templomba járniok, továbbá semmi egyházi szertartást végezniök. A rendelet következtében feleslegessé váltak a tábori papok, akiknek elbocsátásáról már intézkedés is történt.

— **Csehország budapesti követe.** Budapestről jelentik: A prágai kormány dr. Stodola Károly budapesti ügyvédet nevezte ki cseh követté. Stodola 56 éves, ügyvéd, előbb Liptószentmiklóson, hat év óta Budapesten folytat gyakorlatot. Budapesti tudósítónknak ma alkalma volt beszélni a követtel, aki a következőket mondotta:

— Kinevezési okiratom még nem érkezett meg, de kinevezésem csakugyan megtörtént. A magyar kormánnyal már érintkezésbe léptem. A magyar kormány utasítására a rendőrség az Asztoria-szállóban 3 szobát rekvirált a követség részére és ott meg is kezdtem működésemet. Már ma rendkívül sok dolgom volt, mert honfitársaim, akik megtudták kinevezésemet, igen sok ügyben fordultak hozzám. Első feladatomban tekintettem a haza utazó katonák hazaküldését megkönnyíteni. Akkreditálásom a kinevezési okirat megérkezése után fog megtörténni, de nem a régi diplomáciai formában, hanem egyszerűen névjegy átadása által. Politikai kérdésekben nem nyilatkozhatom, mert a prágai kormánytól semmiféle utasítást nem kaptam.

— **Elzárták a német határt.** Bécsből jelentik: A német-osztrák hadügyi kormány hirdetményt tett közzé, amely közli, hogy a német császári főkonzultól érkezett jelentés szerint máától kezdve Német-Ausztria és a német birodalom határai a forgalom számára zárva van.

— **Három deci bort szabad adni a vendéglőkben.** A belügyminiszter ur 8506—res. számú rendeletéből kifolyólag közhírré teszem, hogy a szesz italoknak korlátlan vagy korlátolt kimérését vagy kis mértékben való árusítását a belügyminiszter ur tiltotta s így azok az üzletek, amelyek kizárólag szesz italok kimérésével foglalkoznak azonnal bezárandók. Kivételnek csak vendéglői iparral kapcsolatos üzleteknél van helye, amelyekben étkezéssel kapcsolatosan egy pohár sör vagy bor 3 deci, kiszolgálható. Jelen rendelet megszégése az italmérségi jog elvonását vonja maga után. Arad, 1918. november hó 8. Varjassy, polgármester.

— **A városi alkalmazottakhoz.** Felkérjük a város összes tisztviselőit és alkalmazottait (a tanácstagok kivételével), hogy szombaton déli egy órakor a kulturpalota olvasótermében a városi alkalmazottak szabadszervezetének megalakítása céljából okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Dr. Farkas József, dr. Hank Albert.

— **Hazatérő katonák fogadtatása.** Tisztelettel felkérem az aradvárosi vörös-kereszt egyesület és az aradi polgári társadalom minden közjőért lelkesedő igen tisztelt tagjait, hogy a hazatérő magyar katonák ünnepélyes fogadtatására és a szeretet adományok kiosztására alakítandó bizottság megszervezése céljából holnap, az az szombaton délelőtt 11 órakor lakásomon, Ferdinánd-utca 3. sz. megjelenni sziveskedjék. — **Vásárhelyi Janka.**

— **Halálozás.** Klein Simon november 8-án életének 40-ik évében meghalt. November hó 10-én délelőtt 11 órakor az izr. temető halottas csafnokából temetik.

— **Pogromok Galiciában.** Bécsből jelentik: Ma délelőtt parlamenti körökben azt híresztelték, hogy Nyugatgaliciában nagy pogromok törtek ki.

— **Budapesten nyomják a bankjegyeket.** Budapestről jelentik: Beck Lajos államtitkár bécsi tartózkodásakor tárgyalásokat folytatott azért, hogy Magyarországon is lehetővé váljék a bankjegynyomás. A tárgyalások eredményeként már berendezték nálunk is a bankjegy készítő üzemet és néhány nap múlva megfogják jelenni a Magyarországon készített első bankjegyek.

— **Bizalmiférfi rendszer a miniszteriumokban.** Az egyes miniszteriumok tisztviselőkarában is nagy változásokat és eltolódásokat fog magával hozni az új rendszer. Demokratikus áramlat kerekedik felül, aminek élénk bizonyossága az, ami tegnap a földmivelésügyi miniszteriumban és a közlelmezési miniszteriumban történt. A földmivelésügyi miniszterium tisztviselői kara gyűlést tartott és azon elhatározta, hogy az elnöki ügyosztály élére dr. Steineker Ferenc miniszteri osztálytanácsost hozzák javaslatba a miniszternek. Buza Barna földmivelésügyi miniszter akceptálta a tisztviselők óhaját és Steinekert megbízta az elnöki osztály vezetésével. Steineker régi és kitűnő tisztviselője a miniszteriumnak: sokáig a XII. főosztályon dolgozott és sokszor bizonyítékát adta rátermettségének és kvalitásának. A közlelmezési miniszteriumban tegnap egész délelőtt azon tanácskoztak a tisztviselők, hogy kit delegáljanak a Nemzeti Tanácsba. Sokan dr. Marich Jenő miniszteri tanácsos mellett foglaltak állást, minthogy azonban megállapodásra nem tudtak jutni, elhatározták, hogy az egyes ügyosztályok bizalmiférfiakat delegálnak és azok fogják a kérdést még a mai nap folyamán elődönteni.

— **A katonai büntetésekre vonatkozó amnesztia.** A katonai bünvádi eljárás megszüntetése tárgyában a lapokban megjelent közlemény helyesbítésre szorul, amennyiben újabb értesülések szerint a kormány idevonatkozó intézkedése csak a következő katonai bíraskodás utján üldözendő büncselekményre tartalmaz pertörést és pedig: szökés büntette, vagy önkényű eltávozás vétsége, katonai behívási parancs iránt tanusított engedellenség büntette vagy vétsége; a védtörvényben meghatározott valamely büncselekményt, az állam hadiereje elleni büntettek, felségárulás, felség-sértés, a cs. és kir. ház tagjainak sértése, és a közsensd háborítás büntette tekintetében, ha e büncselekmények 1918 november 5-ike előtt követettek el. Ugyanilyen büncselekmények miatt kiszabott jogerős büntetések a kormány ez intézkedése szerint elengedtetnek. A fenti rendelkezések nem terjednek ki Kbtk. 327. §-ában meghatározott állam hadiereje elleni büntett azon eseteire, amelyekben a büncselekmény a hadiszállítások körüli visszaéléssel, vagy a hadiszolgálat alól való kibuvás elősegítésével kapcsolatos.

— **Az új záróra.** Közhírré teszem, hogy november hó 9-étől kezdve a színház és mozgófénykép színházak záróját fél 10 órában állapítom meg. Éttermek és kávéházak esti 9 óráig tarthatnak nyitva. Esti 10 óra után az utcán senkinek sem szabad tartózkodnia, kivéve azokat, akiknek foglalkozásukból kifolyólag dolguk van, vagy akik a rendőrség részéről igazolvánnyal vannak ellátva. A szesz italok kiszolgáltatására, továbbá korszmák, vendéglők, bodegák, pálinkamérések zárva tartására vonatkozó tilalom továbbra is változatlanul fenn áll. — **Green Nándor** főkapitány.

— **A Nevelő Munkások Aradi és Aradvideki Szövetsége** vasárnap, f. hó 10-én délelőtt 10 órakor a Kazinczy-utcai polgári iskolában közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak és felkéretnek, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: 1. A szövetség tagjainak szabad politikai állásfoglalása. 2. Folyó ügyek. 3. Indítványok. — **A szövetség elnöksége.**

— **Hazatérő katonák orvosi megvizsgálása.** A belügyminiszter ur 124.060—1918. sz. rendelete folytán felhivok minden egyes hazatérő katonát, hogy saját családjuk és ember-társaik egészségének megóvása érdekében díjtalan orvosi megvizsgálás végett a város-háza I. emeletén levő orvosi hivatalban jelentkezzenek, mi által járványos betegségek, mint kolera, kiütéses tifusz, hólyagos himlő fellépte, illetve továbbterjedése elkerülhető lesz. **Varjassy Lajos,** polgármester.

— **Megmarad a közös pénzrendszer.** A közös pénzrendszer Magyarországra, Német-Ausztriára és Csehországra vonatkozólag hosszabb időn át meg fog maradni. Valutáris okokon kívül az egyes, eddig szorosan együtt élő államok közötti államadosság felosztás is ezt kívánja.

— **A battonyai zavargások.** Kaptuk a következő sorokat: Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének Arad. B. lapjuk mai számában a battonyai zavargásokról szóló tudósítás keretében tévesen azt közlik, hogy Hoffmann Jenő népfelkelő főhadnagy és a fősztogatókra lövettünk. Ezzel szemben megállapítottam, hogy a fegyverhasználat tudunk nélkül és távol létünkben történt. Sem Hoffmann főhadnagy, sem én a népre nem lövettünk. — Szilveszteredjenek fenti soraimnak b. lapjukban helyet adni. Teljes tisztelettel **Bock Béla** t. főhadnagy.

— **Vizbefuott testőrőrmester.** Belgrádból jelentik: A „Millennium” békehajón ma délután szerencsétlenség történt. Egy testőr-

mester a hajóról csónakba akart szállni. Megbotlott a lépcsőn és a Szávába esett. A hajó legénysége mindent megpróbált, de a szerencsétlen embert nem tudta megmenteni. Károlyi Mihály miniszterelnököt, aki az esetnek szemtanúja volt, a szerencsétlenség mélyen megrendítette.

— **Szervezkednek az aradi rokkant katonák,** meg fogják alakítani a rokkant katonák tanácsát, — erre a célra gyűlést hirdetnek, melyet vasárnap délelőtt 10 órakor az aradi Munkás Otthon épületében fognak megtartani. Rangkülönbségre való tekintet nélkül, minden rokkant katonát megjelenésre felkérnek a mozgalom szervezői.

Románok a világosi fősztolgabiróságon.

(A román nemzeti komité ülése.)

Az utóbbi napok eseményei Aradot avatták székhelyévé annak a fórumnak, amely a magyarországi románság nemzeti törekvéseinek ügyét intézi. A román nemzeti komité holnap Aradon ülést fog tartani, amelyen messzeható határozatokat hoznak. Az ülésen tárgyalás alá kerülő kérdések gyors elintézését úgy látszik Wilsonnak legutóbbi üzenete sürgeti, amelyben állást foglalt a románok jogos kívánságai mellett s amelyről úgy látszik, a román nemzeti komité már előzőleg értesült. A kormány, amely minden tekintetben magáévá tette Wilson ana felfogását, hogy a románok jogos kívánságait ki kell elégíteni, úgy látszik eddig ismeretlen felhatalmazásokkal erősítette meg a nemzeti komitének ama elhatározását, hogy már most, a békekötés előtt hozzákezdjen a román nemzeti törekvések megvalósításához.

Ezt a felfogást a legutóbbi órák tényei igazolják. Már napok óta halljuk, hogy a házi ezred román tisztjei és az aradi és a vármegyei román intelligencia tagjai a komité megbízásából a környékbeli falvakat sorra látogatják, hogy ott a felizgatott tömegeket lecsillapítsák. Ezzel a hírrel kapcsolatban napról-napra erősebbé válik az hír is, hogy a román nemzeti tanács néhány napon belül átveszi a vármegyében a közigazgatást. Ezt a törekvést igazolja az is, hogy több községben már eddig is elfoglalták a jegyzői hivatalt és átvették a községek adminisztrációját, a mit ezentúl a román nemzeti komité rendelkezésének szellemében fognak vezetni.

Ez a határozott törekvés ma Világoson egy nagyjelentőségű döntő lépéssel haladt előre: a románok ma elfoglalták a világosi fősztolgabirói hivatalt és átvették ott az ügyek vezetését.

Ma délelőtt Világoson a fősztolgabirói hivatalban megjelent dr. Hotorán Viktor aradi ügyvéd és felszólította Hantó Jenő fősztolgabirót, hogy a román nemzeti tanács parancsára adja át hivatalát. A fősztolgabiró ezt a kérést határozottan megtagadta s arra hivatkozott, hogy ő erre vonatkozólag felelősségtől semmiféle utasítást nem kapott. Hotorán dr. erre eltávozott s később, néhány perc múlva két román katonatiszt jelent meg a fősztolgabirónál, akik megismételték Hotorán dr. felszólítását.

Hantó fősztolgabiró ma Aradra jött és a történekről jelentést tett Schill József alispánnak, aki arra kérte a fősztolgabirót, hogy ezt írásban is jelentse be. Ez meg is történt.

Ma délelőtt a vármegyeházán a román nemzeti tanács tagjainak bevonásával értekezlet volt, amely ebben az ügyben tanácskozott s amint jó forrásból értesültünk, a világosi fősztolgabiróság átadása meg fog történni. Hantó az ellen jegyzőkönyvileg fog tiltakozni, ez

azonban csak elvi állásfoglalás lesz. A román urak kijelentették, hogy ez a belügyminiszter tudtával történik, aki erről a vármegyét is értesíteni fogja.

Ma több katonai csapat indult el Aradról román zászlók alatt s amint értesültünk, ezek a csapatok a Maros-menti községekbe mentek, hogy ott biztosítsák a katonai szempontból fontos hidakat.

Jó viszonyt akarunk

mindenkivel.

— Lengyelország átengedi szentfeket. — A kultuszminiszter a helyzet javulásáról. —

Budapestről jelentik: Az új kormány megalkotása után Gyarmati Ernő kereskedelemügyi miniszter táviratilag üdvözölte a krakói nemzeti bizottságot és arra kérte, hogy a Magyarországnak szánt szénszállítványokat engedjék át a határon. Erre a táviratra a lengyel bizottságtól távirati válasz érkezett, amelyben a lengyel bizottság elvben örömmel hozzájárul a szén átengedéséhez, elsősorban pedig a jelenleg utban levő 714 vagon továbbításához. Kész ezenfelül átengedni a többi lengyel felesleget azzal a testvéri céllal, hogy Magyarország megóvhassa győzedelmes forradalmának gyümölcseit. Egyben kéri a nemzeti bizottság, hogy a magyar kormány nyújtson segítséget a lengyel népet fenyegető éhínség leküzdésére. Kérdést intéz a magyar nemzeti kormányhoz, hogy milyen mennyiségű gabonát, lisztet és zsírt volna képes Lengyelország részére átengedni. A magyar kormány erről a kérdéssel nyombar megkezdte a tárgyalásokat. Jelentés érkezett már arról, hogy a vonalakon a szénszállítás ha nem is teljes mértékben, de a lehetőséghez képest megindult.

Budapestről jelentik: A Felsőmagyarországon történt eseményekről Lovász Márton kultuszminiszter a következőket mondotta: A csehek bevonultak egyes határszéli községekbe és városokba, de ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy ezzel jogokat biztosítottak maguknak, mert hiszen ők sem ismerik el, hogy a németeknek behatolása Csehországba jogokat statuálna a németek részére. Ez a kérdés a béketárgyalásokon dől el. Az ország belső rendjéről a miniszter így nyilatkozott:

— Most má nem olyan komor a helyzet. A zavargók kitombolták magukat úgy hogy aránylag kedvezőbb a helyzet, mint akár Ausztriában, akár Horvátországban. Az elterjedt rémhírek kilenczted része valótlan.

Bécsből jelentik: A bécsi magyar újság-

isók küldöttsége ma megjelent az osztrák-német tanács elnökénél, kinek átnyújtotta a magyar Nemzeti Tanács átiratát, amelyben felkéri az osztrák-német államtanácsot, hogy biztosítsa a Bécsben élő magyar újságírók zavartalan működését. Seitz elnök válaszában utalt arra, hogy a letilt rendszer régi erőt még megvannak, tehát megdönthetien tényeket kell teremteni, amelyek egyszersmindenkorra lehetné lenné teszik ezeknek az erőknél újból való hatalomra jutását. Ugy ő, mint az osztrák-német nemzeti tanács, a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik Magyarország iránt s így semmi akadály nincs annak, hogy a német osztrákok és magyarok mint szabad népek a lehető legjobb viszonyban éljenek.

Ki sorozza a nemzetőröket.

(Ellentétes rendeletek.)

A nemzetőr-csapatok sorozása és szervezése körül kanapé-processus keletkezett Aradon a rendőrség és a katonai hatóságok között. Ez is azt bizonyítja, hogy az egymással ellentmondó és egymást keresztező intézkedések megzavarják a hatóságok működését. Eddig tudvalevőleg a hadügyminiszter rendelkezése folytán Green Nándor főkapitány intézte a nemzetőrök sorozását. Ő szervezte nemzetőrséget, ő bocsátott ki felhívásokat. — Ma azután az aradi magyar katonai állomásparancsnokhoz a hadügyminiszterrel a következő leirat érkezett:

Utasítom az állomásparancsnokságot, hogy Arad város részére a nemzetőrséget szervezze meg. A szükséges fegyverek és lőszer a készletekből fedezendő.

A hadügyminiszter meghagyásából:
Kerekes alezredes.

Ezt az intézkedést a magunk részéről csak helyeselhetjük. Ugy látjuk, hogy a nemzetőrség lesz a magja a majdan megszervezendő miliciának, amelybe be fogják osztani a harctérről hazatért katonákat. Természetes, hogy ennek a szervezetnek katonai fegyelem alatt kell állnia s így szükséges is, hogy a katonaságot szervezze meg.

A főkapitány azonban azon a véleményen van, hogy ez a hadügyminiszteri rendelkezés nem helyes eljárás, mer a nemzetőrség a belső rend fenntartására szervezett intézmény. Ezért holnap reggel Bittner Róbert helyettes főkapitány, dr. Well Károly tiszteletbeli kapitány és a munkástanács egyik tagja autón Budapestre utaznak és felkeresik a hadügyminisztert, hogy ebben a fontos kérdésben döntését provokálják.

Resch Ferenc altábornagy a hadügyminiszter mai rendelete után megbizta Hosszpodár Ernő őrnagyot a további teendők ellátásával. A nemzetőrök sorozása tovább tart — Eddig 1600 nemzetőrt soroztak be s ebből már két zászlóaljra fel tudnak állítani!

A magyar katonai állomásparancsnokság felszólítja a nemzetőrséghez beosztott törzstiszteket, főtiszteket, zászlósokat és tisztjelteseket, hogy holnap, szombat délután 3 órakor a várban levő tiszti kaszárnyában végleges beosztásuk végett gyűljekezzenek össze.

A mai napon Green Nándor főkapitány a következő két felhívást bocsátotta ki:

Katonák, munkások, polgárok! A nemzetőrség mielőbbi felállítása és működésének megkezdése érdekében, hogy a rend helyreállítható legyen, mentül többen jelentkezzenek nemzetőrnek. Arad, 1918. november hó 8-án. Green Nándor, főkapitány.

Nemzetőrök! Az eskütétel a később meghatározandó és közhírré teendő időben fog megtörténni. Arad, 1918. november hó 8-án. Green Nándor főkapitány.

LEGUJABB.

Német szociálisták ultimátuma a császárnak. — Foch nem ad rögtön fegyverszünetet.

Berlin. A császár híj szerkesztésénél hivatalilag tájékoztatták a helyzetről, de válasz eddig még nem érkezett. Miksa badeni herceg felajánlotta lemondását. A császár megkérte a kancellárt, hogy egyelőre vezesse tovább az ügyeket, a míg véglegesen határozat nem fog. Elhatározása a legrövidebb időn belül várható.

Berlin. A hadikabinet ma ülést tartott a birodalmi kancellár elnöke alatt. A szociáldemokrata ultimátum határidejét hír szerint meghosszabbították este hat óráig. Az ultimátum a császár lemondását tartalmazza.

Amsterdam. Egy szikraávirat közli, hogy a német meghatalmazottakkal pénteken reggel közölték a szövetségesek nagy főhadiszállásán a fegyverszüneti feltételeket. Egyben azt a sürgető feltételt fűzték hozzá, hogy 72 órán belül nyilatkozzanak arra nézve, hogy elfogadják-e a feltételeket vagy visszautasítják azokat. Foch tábornagy a fegyverszüneti ajánlatot visszautasította. A feltételeket futár vitte el a főhadiszállásra.

Amsterdam. Az angol hivatalos jelentés közli nov. 5-én: Sedan legnagyobb részét elfoglaltuk.

Bazelből jelentik: A versaillesi értekezlet legutolsó ülésén Clemenceau ama reménynek adott kifejezést, hogy a megállapított békefeltételek az összes európai hatalmak együttműködését lehetővé fogja tenni. Franciaország el van szánva mindent elfelejteni, ha a béke meghozza az elégedhetően elégtételt. Az entente ragaszkodik ahhoz, hogy a békekötés után Német-Ausztria népszavazással döntsön az államforma felett.

Belgrádból jelentik: Szerajevóban az összes pártok részvételével kiképzették a néptanácsot. A szerbek azonnal érintkezésbe léptek a bosnyákokkal és kérésükre szerb katonákat küldtek Boszniába. A szerb csapatok tegnap bevonultak Szerajevóba. A néptanács Bosznia-Hercegovinának Jugoszláviához való tartozását kimondotta.

Hamburgból jelentik: A munkás- és katonatanács központi irodája közli, hogy a felkelők valamennyi katonai és hivatalos épületet megszállták és az élelmiszerüzleteket őrizet alá helyezték. A fosztogatókat nyomban agyonlövők. A vasúti forgalmat két vonat kivételével megszüntették. A posta- és távirat épületeket a felkelők eddig nem szállták meg. Több helyen történt kisebb összeütközések, kisebb csapatok kénytelenek voltak a munkások nagy tömegének engedelmessé válni.

Hamburgból jelentik: A város több pontján gyilkosságok és zavargások voltak. A felkelők ma este benyomultak egy magánlakásba, amelyből állítólag rálöttek a katonákra. A felkelők megölték két asszonyt, akiknek a torkát elmesztették. Valószínűleg minden vendéglőt lezárnak. A városban éjszaka szörvénosan lövések hallatszóttak. A felkelők hirdetményt közölnek, amely szerint tilos este hat óra után az utcán járni. Mind azokat, akiket este hattól reggel hélig az utcán találunk lelövik.

A MOZI.

A moziloadások új rendje. A rend teljes helyreállása lehetővé tette, hogy Grein Nándor rendőrfkapitány megváltoztassa a mozik korai záróját. Szombattól kezdve az előadások további intézkedésig este 10 óráig tarthatók. Az első előadás máától kezdve 5 órakor, a második 7-kor, a harmadik fél 9-kor kezdődik úgy az Apollóban, mint az Urániában. Vasárnap a következő beosztással tart előadást az Uránia és az Apolló: délután 3, fél 5, 6, negyed 8 és este fél 9 órakor.

Teddynek fáj a szíve. (Nagy bohózat az Urániában.) Vidám hangulatot teremtett pénteken az Urániában egy végtelenül kedves és kacagtató vígjáték, amelynek már a címe is elárulja, hogy pompás szórakozást nyújt a közönségnek. Teddy, ez a groteszk külsejű komikus kacagtatja meg a közönséget józsi mókáival. Ezenkívül vetítésre került az Uránia új műsorán az „Amit a kártyák beszélnek” című érdekfeszítő detektívdráma. Rendkívül izgalmas detektív történetet hoz elénk ez a háromfelvonásos nagyszerű film. Az új mű-

sor még szombaton és vasárnap kerül vetítésre.

Premier az Apollóban. Pénteken új műsort mutat be az Apolló színház: „Az apa büszkesége” a címe az új műsor slágerének. Egy megrázóan érdekes társadalmi képet rajzol meg benne az illusztris szerző: De Morthen. Az apai jellem és szív hangja szól a csodálatos érdekes meséből, amely elejétől végig lebilincselte a közönséget. A film kiállítása külön megérdemli a dicséretet. A grandiózus dráma még szombaton és vasárnap marad műsoron.

Felelős szerkesztő:
TELLEP KALMÁN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 9-án:

Délután 3 órakor:

A piros bugyellárás.

Este 7 órakor:

A kőristaleány.

Apolló-színház.

1918. nov. 9-án:

Apa büszkesége.

Dráma.

Uránia-színház.

1918. nov. 9-án:

Amit a kártyák beszélnek.

Detektív-dráma.

Forradalmi mozgalmak Németországban.

(Gyilkosságok, zavargások.)

Berlinből jelentik: A felkelés főbb pontjaitól. Kielből és Hamburgból a tegnapi nap folyamán egyre újabb és újabb vonatok indultak a birodalom belsejébe fegyveres matrózokkal. Ezek a nagyobb városokban mindenek előtt a forgalmi központokat igyekeznek hatalmukba keríteni, azután kísérletet tesznek, hogy a csapatokat megnyerjék a maguk számára. Némely csapatoknál sikerül a kísérlet, másoknál nagy ellenállásra találunk. Az egész mozgalom, ugyálszik, Oroszországból indul ki. Bizonyítható, hogy az orosz szovjet-kormány képviselőjének része van benne.

Hamburgból jelentik: A zavargások Kiel és a Hansa-városokon kívül Hannoverre, Oldenburgra és más városokra is áttértek, de mára már mindenütt rend van. A berlini munkásnép nagyon megfontoltan viselkedik. Berlinben eddig nem merült fel a katonai védelem szükségessége.

Berlinből jelentik: A városban rendkívül nagy volt az izgalom, de mégis teljes rend uralkodott, csak az utcák mutattak élénkebb képet. A munkások mindenütt újból felvették a munkát, de kijelentették, hogy ezt azonnal beszüntetik, ha a szociáldemokrata-párt ultimátumát teljes mértékben nem teljesítik. Délután az a hír terjedt el, hogy Lajos hájor király lemondott, de ezt a hírt nem erősítették meg.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés épületében valamennyi párt megbeszélést tartott. A hangulat feszült volt. Híre jár, hogy a centrumnak legnagyobb része a császár lemondása mellett nyilatkozott.

Berlinből jelentik: Illetékes helyről közlik az északi tartományok helyzetéről: A zavargások még éhny városra kiterjednek. Brémában a Piac-téren, a független szociálisták közül néhány katona beszédet mondott, a szociáldemokrata közfarsaság és a katonatanács megalakítását követelték. A katonai és polgári fogházakat megnyitották. A városban nyugalom van. Az utcákon a rend teljes. Estére ülést hívtak össze, amelyen valószínűleg Liebknecht is beszélni fog.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámait:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	159

NYILTÉR.

Aradi Nemzeti Színház: vállalkozás felelősséget.

Özvegy Klein Simonné szül. Werner Karolina mint neje a maga, ugyancsak gyermekei Laci, Győző, Lili, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejtethetlen jó fiú, illetőleg testvér, apa, rokon és jóbarát

Klein Simon

f. évi november 8-án reggeli 3 órakor életének 40-ik és boldog házasságának 15-ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát.

Istenben boldogult földi maradványai november hó 10-én délelőtt 11 órakor fognak az izz. temető halottas csarnokából örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1918. november 8-án.

Aldás és béke poraira! 2059

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen drága jó férjem

Uj. Arany Tóth Mihály

szlov. vonat fékező

elhalálása alkalmával részvétüknek oly megható tanujelét nyújtották, a természetesen megjelenésükkel fejezték ki drága jó férjem iránti tiszteletüket, fogadják ezúton hálás köszönetünket.

Arad, 1918. nov. 8.

Özvegy Uj. Arany Tóth Mihályné és családja.

8046

Villamos főzők és vasalók állandóan kaphatók.

Délvidéki Villamosági Vállalat
 Arad, Vörösmarthy-utca 3. Telefon 11-31
 Cégtulajdonos: Lengváry Zoltán ökl. mérnök. Vállal mindennemű villamos berendezéseket, pótlásokat és javításokat. Tervek ex. költségvetés díjtalan. Költözőkők figyelmébe! Csillárát szerelések elfogadtnak.

Nagy csillár és égő raktár.

Ligeles kifutó fiu
 jó fizetéssel felvétetik.

24415-1918. kh. sz.
HIRDETMEY.
 A m. Kir. ministertumnak a portland cement tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 4241-1918. M. E. számú rendeletét a következőkben tesszem közzhírré.
 1. A szabványosnak megfelelő portland cement tájékoztató ára métermázsánként 14 korona 5000 ke. vételem kisebb mennyiségnél a fogyasztó részére ezen ár 1 koronával emelhető.
 A szöngyözés címén felszámítható díszpénzt az országos Központi Árvizsgáló Bizottság állapítja meg.
 2. Ha a kereskedők az árú nem saját raktárából hanem a termelő gyártelepéről irányítja a fogyasztóhoz a fuvarozási költségeket felül 1. pontban meghatározott ár legfeljebb 6%-al emelhető.
 A mennyiben az eladás a kereskedő raktárából történik az ár a helyi árvizsgáló bizottság állapítja meg.
 3. Ha az előírt tömörítést a megkötések emelkedése folytán vagy egyéb okból megállapított tájékoztató árnál vagy az általa jelen rendelet életbelépéséig követelt árnál magasabb árt kíván számítani ezt csak az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságnak engedélyesen kikért engedélyével teheti.
 4. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatására nézve a 3578-1917. E. M. számú rendelettel irányadó, ehhez képest az akl jelen rendelettel megállapított tájékoztató árakat elfogadható indok nélkül túléli az idézett rendelet 23. pontjának übntető rendelkezését alá esik.
 5. Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató árnál vagy az általa jelen rendelet életbe léptéig követelt árnál magasabb árt számít az amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés rendeltetés alá különösen a 3678-1917. M. E. számú rendelet 23. pontja alá nem esik kihágást követ és 15 napig terjedő elzárással valamint kétfézer koronáig 7000 pénz büntetéssel büntetetik.
 Arad, 1918. évi október hó 21-én.
 Grein, Iskaptány.

Hamvas tiszta arcbört
 csak
„Amny”
 eredmél lehet elérni. Zsiros éjjeli, száraz nappali használatra.
 Egy tégely 4.— 6.— és 8.— K.

Baramfi betegségek ellen
 biztos hatású szer a
„Tikim”
 Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszkettség
 ellen egyedül csak
Albin
 fehér kenőcs használ.
 2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás
 ellen csak
Lábin
 folyadék és hintőport használ.
 Ara 3.— és 5.— korona.

Fenn szerek egyedül kaphatók: 18
WAJDITS GYÖRGY
 Jézus Szíve gyógyszerárban Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina utca megállónál. — Kórház, Ötvenesi uradalom, M. A. V és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Használt ólom
 megvételre kerestetik.

ROSE YORK
 Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk áde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó.
 Egy üvegnek ára 3.— korona.

Poloskák irtására
 egyedüli biztos szer a
„Phenolsav”
 1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat
 nyújtunk a
Doré fogpaszta
 használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utólag igen kellemes. Ara 1 korona.

Legjobb tápszert
 gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a
Makl-kávé
 darálva, pörkölve
 1/2 kg-os csomag 6 korona.

Hajós Árpád
 Arad, József főherceg-utca 11. szám.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi nov. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben	12.00
Személyvonat este	9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat délután	3.06
Személyvonat este	3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat este	7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt	11.58
Személyvonat este	7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat délután	8.00
Személyvonat délután	1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.38

Aradról Újszentannára indul:

Délelőtt	8.26
Délután	5.30

Aradról Újszentannára érkezik:

Délelőtt	9.10
Este	6.10

Újszentannáról Aradra indul:

D. é.	8.15
Este	6.22

Újszentannáról Aradra érkezik:

D. é.	9.08
Este	6.58

Borosjenőről Csormóra indul:

Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32

Csormóról Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel	6.52
Vegyes vonat délután	4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel	8.37
Este	6.29

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel	6.10
Délután	4.10

Újszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt	9.25
Este	7.00

Kétegyházáról Újszentannára ind.:

Reggel	6.00
Délután	4.00

Borosseberről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt	9.00
----------------------	------

Menyházáról Borosseberről indul:

Vegyesvonat délután	2.39
---------------------	------

Viszketegséget,
 bőrbört, rákát a leggyorsabb
 módra elűzi a Dr. Fleisch-féle
 eredeti „Skafoform-Kenőcs”
 Nincsen szaga, nem piszkál. Minden
 eredeti csomagban Dr. Fleisch-féle
 kérvény. Próbá tégely 4.—
 nagy tégely 8.— k. Családi adag
 15.— k. Kapható Aradon, Hajó-
 Árpád gyógyszerárban, Csor-
 mórán, 2. Városi SKAF-
 FORM Gyógyszerárban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtalán szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetés 100 Bllér. Vastagabb betűkkel 60 Bllér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fel 6 óráig vezetik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ELSŐ LÉPÉS 3" jelű levelet kérem átvenni. 8047

MEGISMERKEDNÉK barátság céljából oly föltétlen gazdag uriemberrel, ki engemet hőkezűen támogatna. Leveleket „Hődögség” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 8050

KI VIGASZTALNA meg egy bánatos fiatal, csodaszép asszonykát. Tiszteklél és szívesen folytat levélbeli eszmecsere. „Ma még piros élet, holnap fehér álom” jellegre a kiadóba. 8052

Alkalmazást keres.

DEUTSCHE ERZIEHERIN sucht Stelle. Adolf Schwarz, Fő-utca, Lippa. 8053

Alkalmazást nyer.

MEGBIZHATÓ, teljes jártassággal bíró főfőző házvezetőnő felvétetik. Cím a kiadóban. 8278

FŐÁPOLÓK napl. 20 korona díjazás ellenében Kisszentmiklósi Isértékesítő parancsnokságnál és Hadik-huszáraktanyában sürgősen felvételnék. 8063

HÁZVEZETŐNŐT keresek, idősebb, magános, gyöngéd lelkűt, görög kath. vagy római kath. vallású, jobb családból való urat, a ki a háztartás vezetésében teljesen jártas, gyermeke nevelésében az anyát pótolni képes és a ki nem annyira a magas javadalmaszást, mint inkább állandó jó outhont akar biztosítani magának. Értekezhetni Varrassy Lajos-utca 117. 8058

HÁZVEZETŐNŐNEK oly jobb, komoly középkorú nőt keresek azonnali belépésre, ki háztartásomat, két kis leánykám helyes nevelését intézi, referenciával ajánlatok küldendők Braun Adolf f. kereskedőhöz, Arad-Ujmiklaka. 8057

CORREPETITORT keresek, ki a VII-ik gimnáziumból latin, algebraiból magánvizsgára előkészítene. Cím a kiadóhivatalban. 8054

KINDTÓ FIÚ, jó szűrés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

UTCAI BUTORÓZOTT SZOBA, villanyvilágítással, csakis katonatisztnak kiadó. Cím a kiadóban. 8060

Vétel és eladás.

EGÉSZ BORS és GROSZ TEA nagyban és kicsinyben, ugyancsak orosz kaviár kapható Rothstein Mór fűszer- és csomagolókereskedésében, Szabadság-tér. 8036

EGY KITANULT 3 éves hibátlan faj vadászkutya, egy vadászfegyver 120 töltőtölténnyel, 500 hüvely, 2000 dugó, lőpor és söréttel, gyors elutazás miatt olcsón eladó. Dr. Wörl, 3. számú vadász zászóáll tart. hadnagya, Battonyán, Korona-utca 71. 8049

HÁLÓSZOBA butor eladó. Bem-utca 3. szám. 8055

ELADÓ egy teljes férfi öltözethez való finom ruhaposztó és kerestetik egy 39. számú magasszárú lakk antilopbetétes női cipő. Cím a kiadóban. 8051

ELADÓ finom krém gyapjú posztó. Cím a kiadóhivatalban. 8061

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázak eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédit, szmirna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy soderlit. Wiegenfeld-czég. 8028

HASZNÁLT ÓLON megvételre keresnek. Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

MAGÁNHÁZ, belvárosban, azonnal lakható lakással, ugyancsak annak teljes berendezése eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8055

KÉNYELMES, MAGAS FÖDSZINTES MAGÁNHÁZ (szolid, erős építkezés) 6 szoba, fürdőszoba és kerttel, a belvárosban, eladó. Bővebbet a kiadóban. 8044

ARADON egy legmodernebb rőktön lakható háromszobás adómentes magánház és Zsigmondháza négyosztós azonnal beköltözhető új ház eladó. Bővebbet Zsigmondháza Szlovák Gyula tulajdonosnál. 8068

ELADÓ FÖLD ÉS HÁZ 4 szobás lakással, mellékhelyiségekkel, 10,000 m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, vízvezeték berendezéssel Mikolákán, a villamos mentén. Bővebb felvilágosítás Pászár Sándorné virágüzletében, Weitzer János-utca. 8082

Oktatás.

NÉMET MAGÁNTANITÓNÓ, délutáni órákat ad. „Német magántanítónó” jellegre a kiadóba. 7599

Különféle.

TÁRSULNÉK tőkével és személyes közreműködéssel vállalatokhoz vagy üzlethez. Ajánlatokat „Társulás” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 8048

GAZDÁKNAK mindennap délelőtt 10 órakor a Kisszentmiklósi laktanyában lovak használatra kiadnak. 8064

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-hoy irodában, Klein L. hirdetés- és hirdetőirodájában, Zrínyi-u. és Mandi Boros Bezi-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

SZARAZ PINCÉRT, vagy üres raklárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

4414—1918. k. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a fallégia tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 4239—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közhírré:

1. §. A közönséges tömör, jól kiégett, a szabványoknak megfelelő fallégia tájékoztató ára 1000 (egyezer) darabonként 280 K. Ez az ár a termelő rak tártelében kocsiba rakva értendő.

2. §. Ha az előírt iparvállalat a munkabérek emelkedése folytán vagy egyéb okból a megállapított tájékoztató

árnál vagy az általa a jelen rendelet életbeléptéig követelt árnál magasabb árt kíván számítani, ezt csak az Országos Központi Ár- és Értéktörvény Bizottságának előzetesen kikért engedélyével teheti.

3. §. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatályára nézve a 3678—1917. M. E. számú rendelet vonatkozó rendelkezései irányadók, ehhez képest az, aki jelen rendelettel megállapított tájékoztató árakat elfogadható indokok nélkül túllép, az idézet rendelet 28. §-ának büntető rendelkezés alá esik.

4. §. Aki az Országos Központi Ár- és Értéktörvény Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató árnál vagy az által a jelen rendelet életbeléptéig követelt árnál magasabb árt számít, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1918. évi október hó 21-én.

Greén, főkapitány.

471—1918. évi sz.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy hadifoglyokat a törvényhatóság gazdasági munkabizottság (vármegyeháza) engedélye nélkül munkára felfogadni és alkalmazni büntetés terhe mellett a legrigorúbban tilos.

Figyelmeztetem a város lakosságát, hogy csavargó hadifoglyokat házuk biztonságára érdekében is házukba ne fogadjanak, ilyeneket a legközelebbi rendőr, vagy katonarendőrnek adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.

Greén, főkapitány.

1089—1918.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi november hó 11-én d. e. 10 órakor a városháza I. emeletén lévő tanács teremben nyilvános árverést tart, melyen eladásra kerül 94 darab a városi épületekből készített fűtési kályha.

A különböző nagyságú kályhák kikiáltási ára 18—100 koronáig terjed.

A szóbeli vagy írásbeli ajánlatok mind a 94 db. kályhára, esetleg annak bizonyos csoportjaira, vagy egy-egy darabjára tehetők meg, az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés előtt nyújthatók be és csak akkor vesszük figyelembe, ha ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja és ha az ajánlatához mellékelt az árverési bannompénzt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverési feltételek a szóbeli árverést megelőzőleg megtekinthetők a gazdasági ügyosztályban.

Bannompénz letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1918. évi november hó 4-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, ugymint: ruh, sőr, feköly, sebek és daganat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb hárisser.

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házból nélkülözhetetlen. Kis tégely 3 K. Nagy tégely 5 K. Családi tégely 6 K. Hozzávaló Boróka szappan 6 K. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész. Aradon kapható: Földes Klemen, Szendi János gyógyszerárban és Hanzu Nester drogueriájában. 8071

6333—1918.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a M. Kir. Pénzügyminiszter 120535—1918. rendeletében a szőlő-törköly és bor-seprő azon legmagasabb árt, mely mellett a központi szeszifőzdék ezen mellékterményt átvenni kötelesek, a következőkben állapította meg:

A központi szeszifőzde vállalkozója a kézisajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 24 K, a kézisajtóval kisajtolt, betaposott (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 26 korona, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 18 K, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugozott (törköly) bor készítésére használt szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly kézisajtóval, illetve víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval sajtoltatott-e ki, illeve, hogy a szőlőtörköly, törkölybor készítésére használtatott, a központi szeszifőzde vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a Budapesti Közlöny 227. számában megtalálhatók.

Arad szab. kir. város Közsélemezési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Esen,

polgármester-helyettes,
K. & H. vezető.

Arad-hegyljai b. é. mot. vasut.

Menetrend.

Aradról—Györök—Pankota felé:

4. sz. Szemv. reggel	5.30
6. sz. Szemv. reggel	7.40
8. sz. Szemv. d. e.	10.30
10. sz. Szemv. d. u.	12.50
12. sz. Szemv. d. u.	2.35
14. sz. Szemv. d. u.	5.00
16. sz. Szemv. este	6.30

Pankotáról—Györök—Arad felé:

103. sz. Szemv. reggel	5.20
105. sz. Szemv. reggel	7.36
107. sz. Szemv. d. e.	10.26
109. sz. Szemv. d. u.	12.46
111. sz. Szemv. d. u.	2.32
113. sz. Szemv. d. u.	4.55

Györökről—Aradra indul:

1. sz. Szemv. reggel	4.28
----------------------	------

Györökről—Máriaradna felé:

204. sz. Szemv. reggel	5.30
206. sz. Szemv. reggel	7.40
208. sz. Szemv. d. e.	10.30
210. sz. Szemv. d. u.	12.50
212. sz. Szemv. d. u.	2.35
214. sz. Szemv. d. u.	5.00

Máriaradnáról—Györök felé:

203. sz. Szemv. reggel	5.40
205. sz. Szemv. d. e.	7.59
207. sz. Szemv. d. e.	10.49
209. sz. Szemv. d. u.	1.10
211. sz. Szemv. d. u.	2.55
213. sz. Szemv. d. u.	5.18